

podpira vsled povodnji onesrečene. Minister pravi, da bode tudi državni zbor moral nekaj za Tirolsko storiti. Finančni minister je potem razlagal, da bode l. 1883 potroškov 491 milijonov (lani 501 milijon), a dohodkov 460, primanjka tedaj 31 milijonov; vendar pomisliti je, da je za Bosno in Hercegovino še trebalo 6 milijonov in za stavljenje novih železnic 20 milijonov, zato je se nadejati, da potem, ko ti potroški odpadnejo, ne bode več nobenih primanjkljajev, se vé, če ne bo kakšne vojske. Ob enem je finančni minister predložil ali vsaj naznanil več načrtov postav, ki bodo delavcem, obrtnikom in kmetom v korist, zlasti pa novo osobno dohodninsko postavo. Zadetj bodo tukaj najboljše tisti, ki se živijo od obrestij svojih kapitalov, davka pa nič ne plačajo. To je res potrebno in hvale vredno. Grunti so uže preobloženi z davki, denar se naj jemlje tam, kder ga res kaj je. Ko so liberalci zvedeli, da hoče vlada postavno pomagati ubogim delavcem v fabrikah, so kar naglo stavili jednake predloge, pa se jim posmehujejo, ker je znano, da so to storili le, da bi se delavcem itd. prikupili. — V gosposkej zbornici pride popravek šolske postave na vrsto; če zmagajo konservativci, tedaj ne bodo mogli okrajni glavarji toliko siliti na stavljenje novih šol. — Minister Giskra je Linečkemu vrlemu škofu vzel 2 grajščini, ker je ta krepko nasprotoval njegovim novim šolskim postavam; sedajno ministerstvo je škofu dalo grajščini nazaj in namesto 12.000 fl. letne plače, v last 1/2 milijona srebrne rente. — Čehi dobijo več českijh gimnazij in realk; na Dunaji pa smejo osnovati česko šolo, čeravno so se protivili nemški liberalci s „Schulvereinom“ vred. — Magjarski poslanec Thely se je v Budimpešti pritoževal, zakaj Hrvati čedalje huje črtijo Magyare? Odgovoril mu je Vučetič zato, ker Magjari Hrvatom krivice delajo n. pr. Iv Čakovec je preparandija za bodoče učitelje pa se ne uči nič hrvatski, ampak nemški pa magjarski.

Vnanje države. Ruski car je se s carico vred preselil iz Gačine v Petrovgrad. Minister Tolstoj je najhujši nasprotnik Poljakom, katerim ne privošči nobenih narodnih pravic. — Nemški cesar je baje mislil vladarstvo položiti pa si je premislil. Povodenj ob Reinu je mesta Köln in Düsseldorf najhuje oškodovala. — Francosko starejšinstvo se brani odpraviti prisego iz sodnij, kakor so poslanci bili sklenoli. V Madagaskar odpošlje francoska vlada vojno brodovje. — Na Irskem bilo je zopet več angleških višijh policajev ubitih. — Ruski minister plem. Giers je obiskal papeža in se pogaja o spravi ruske vlade s katol. Cerkvo. — Rumunov je 10 milijonov in se hočejo vsi združiti v jedno kraljestvo, kar utegne nam kedaj nevarno biti, kajti mnogo jih prebiva na Ogorskem, kder jih Magjari silno tlačijo —

Bolgarski liberalci so pri volitvah za veliko „sebranje“ (zbor) propali, vodja Zankov je zaprt v Vraci. — Turški sultan se boji, da ga ne ubijejo, kakor njegovega prednika. Zato vibra in odstavlja ministre, da jih jutri zopet vpostavlja. Sedaj je uže odpravljene službe starodavne z imeni vred upeljal ter je Sajd-paša, „veliki vezir“ in Osman-paša „seraskar“ t. j. vojni poveljnik pa vse to ne reši več Turkov. — Egiptovski Arabi-paša bil je zaradi puntanja k smrti obsojen pa v 5 minutah potem pomiloščen tako, da mora iti na Angleško, kder bo vsega dosta imel, česar potrebuje. Bržčas je vse le davno dogovorjena komedija bila, da Angleži važno deželo poberejo sultanu in Francoze lepo za nos vzabijo proč od upliva na Sueški kanal. Angleži so največ opravili z denarjem!

Za poduk in kratek čas.

Spljet.

II. Pri vходу nad mestnimi vratmi žaluje še lev sv. Marka znamenje nekdanje Beneške vlade in oblasti. Po mesti in jegovi okolici je najti obilo starinskih ostankov in pomenljivijh spomenikov izza dobe Rimljanske. Nekdaj je stala na tem kraji Salona, katero so razdjali l. 640 ljuti Avari.

Izmed vseh davnodobnih razvalin pa tujca najboljše zanima in nekako na se priklepa za starelo ozidje, ki je obdajalo nekdanj velikan-sko palačo rimskega cesarja Dioklecijana (284 — 305).

Ta mož žalostnega spomina je rojen Dalmatinec; pravijo, da je zagledal l. 245 luč sveta v majhnem seli Duklji, od koder ga imenujejo Hrvatje Dukljanina.

Ko se je l. 305 cesarski časti odpovedal, vrnil se je v svojo domovino, v prelepo Salono, katero je obogatil s krasnimi stavbami in jo ozalšal s koristnimi vrtovi. Najsijajnejše poslopje je bila ogromna palača, katere zidovi so bili od čistega marmora, posamezni stolpi pa od trdega granita, kakor priča to sprednja še dandanes prav dobro ohranjena stran, v katero je sedaj vzidan Spljet.

Dioklecijanov domači tempel, posvečen bogu Jovu, je danes stolna cerkva, posvečena sv. Drimu (Domnu), učencu Pavlovemu in prvemu škofu Salonskemu. Nekdanji predvor ali atrij je danes stolni trg — piazza del duomo. Človek se mora čuditi, če pomisli, da že nad 15 sto let stoje ti mogočni stebri egitskega marmora in nosijo umetno izdelano podstrešje in ponosno obokano kuplo, ki je gledala svoje dni pagana Dioklecijana, ko je zažigal darove praznemu maliku Jovu „očetu bogov in ljudi.“ Nad 15 sto let že kinčajo to svetišče iz živ-

ljenja boginje Dijane vzeti lovski prizori, vse-
kani v beli marmor in ovijajoči se okolo pod-
strešja.

In pred stopnicami iz predvora v tempel
leži še danes na kamnatej podlogi, kakor pred
15 sto leti, velika iz egiptskega granita vstvar-
jena sfinksa z otožnimi očmi. Kapela za kršče-
vanje-baptisterij- je bila cesarjev mauzolej ali
rakev.

Vse rimske starine, izkopane iz stare
Salone, hrani prostoren muzej, v kateri pak
nisem vtegnil stopiti. Spljet ima bogato zgodo-
vino. Po mnenji nekterih povestničarjev bil je
tu rojen papež Janez IV. (620—642), ki se je
boril z bizantinskim cesarjem Heraklijem
(610—641) in jegovimi nasledniki, kateri so
podpirali krivoverske monothelete.

Spljet je rojstno mesto poznatega pes-
nika in učenjaka iz 15. stoletja Marka Lauru-
lič-a. Leta 1076 bil je tu venčan Zvonimir,
kralj Dalmacije in Hrvatske; leta 1217 je sem-
kaj došel ogerski kralj Andrej III. z 10.000
križarji. Po razpadu Beneške republike podal
se je l. 1797. Spljet pod cesarja Franca II.

Danes šteje mesto kacic 12.000 prebival-
cev. Sedež je škofa Spalate in Makarske do l.
1830 nadškofa in primasa Dalmacije in Hrvat-
ske. Ima gimnazijo, realko in 4 ljudske šole.
Pred mestom je škofijsko semenišče. Poleg stolne
cerkve in mnogih drugih večih in manjših so
še 4 samostanske cerkve in sicer dominikanov,
frančiškanov, minoritov in klarisinarij. Mestna
okolica je neki naj lepša v celej Dalmaciji.

Smešnica 49. Zakaj so tvoji voli tako
debeli, čeravno jim polagaš samo slamo, vpraša
sosed soseda. Ta mu odgovori: I, to je lahko,
napravil sem vsakemu voln zelena očala, ka-
koršnih nosijo nekateri meščani, in tako se
mojim volom suha slama zelena zdi in jo prav
radi jedó. F. K.

Razne stvari.

(Cesarsko odlikovanje.) Preč. gosp.
naš stolni prošt Franc Sorčič so prejeli v pri-
znanje mnogovrstnih svojih zaslug red železne
krone 3. vrste. Slava jim!

(Nemškutarji) so srditi na list „Süd-
steirische Post“ in ga hoteli po dr. Suppanovej
tožbi iz Ljubljane v Celji kar uničiti. Zaradi
nekega dopisa, čegar nevarnosti v Mariboru
nihče slutil ni, bil je urednik g. Leon 3 me-
sece obsojen v zapor. „Cillierca“ in „Maribor-
žanka“ sta s „Tagesposta“ vred veselja ukale.
No, in kaj se zgodi? Svitli cesar so g. Leonu
kazen milostno odpustili.

(Pri sv. Marjeti na Pesnici) morajo
vsled postavne določbe sedanjo šolsko poslopje

primerno povečali, ker je premalo in ne ugaja
za 200 obiskajočih otrok.

(V Sombotelji) na Ogorskem so obesili
žensko, ki je svojega moža in 6 drugih za-
strupila.

(Prestavljen) je plem. Schrey od celj-
ske okrožne k deželnej sodnji v Gradec, dr.
Pevec iz Sevnice v Celje, Franc Macun iz Or-
moža v Mahrenberg, Karol Nedved pride za
adjunkta v Ormož in g. Anton Levec, brat
ljublanskega, izvrstnega pisatelja slovenskega,
v Sevnico.

(Čudno.) Tisti den, ko je g. Leon bil v
Celji obsojen, umrl je v Mariboru g. Janšič,
izdatelj „Marburger Zeitung“ in isti dan, ko
je g. Leon izvedel, da je od cesarja pomiloščen,
umrla je vdova Janšičeva.

(Znani Sorschagg) bistriško-črešnovski
bil je denes postavljen na tožno klop pred po-
rotniki v Celji. Tožen je zaradi veleizdajstva,
zapeljevanja prič v krivo prisego, goljufige itd.
z 10 pajdaši vred. Prič je 37 sklicanih. Zago-
vorniki so mu 3 dohtarji: Higersberger, Ste-
pischnegg in Glantschnigg. Dr. Kozjek baje ni
hotel zagovarjanja prevzeti.

(Nemški Schulverein) hoče v Pra-
garskem nemško šolo ustanoviti, menda le samo
za tamošnjega „štacion-šefa“ in prijatelja za-
dolženih kmetov, znanega Gruntnerja.

(C. k. namestnik) baron Kúbek je obis-
kal Maribor in Ptuj; ali je tukaj zvedel, kako
tamošnji glavar uboge kmete s stavljenjem no-
vih šolskih poslopij sili, tega ne vemo.

(Obsojeni v Celji) so bili Franc Vraz
8 let, Izidor Velle 1 leto, Fr. Podvrh 8 mese-
cev, Anton Trebovec 7 mesecev, Martin Muc
8 mesecev, Anton Rečnik 5 let, J. Muršec 8
mesecev, E. Židan 6 let. Blaž Samobor in Filip
Trglec iz Poljskave bil je nekriv spoznan; sled-
nji, ker se ni dalo dokazati, kako je brata
ubijal, obadva sta bila pijana.

(V Sevnici) so 1 Jud, 1 brezverec in 3
možeki, kateri so freimaurerjem še najbolje po-
dobni, ustanovili nemško šolo. Ta „šulverein“
je nedavno 700 mark prejel iz Berlina, glav-
nega mesta prajzovskega. Učitelj pa je nek
Wermuth (pelin). Njegov oča je iz „Reicha“
doma in v Mariboru, kovač. G. Wermuth ne
zna nič slovenski in zato velja profesorju ma-
riborske realke, iz Dunaja privandranemu Na-
geletu kot „bewährte Lehrkraft“.

Loterijske številke:

V Gradci 2. dec. 1882: 37, 31, 53, 36, 4.
Na Dunaji „ „ 84, 18, 21, 56, 77.

Prihodnje srečkanje: 16. decembra 1882.